

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/51/2024
Identifikačné číslo spisu:	6124354179
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6124354179.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Z. E., nar. XX. Z. XXXX, s miestom podnikania Chľaba 323, 943 65 Chľaba, IČO: 52 289 010, zastúpeného advokátkou Mgr. RNDr. Máriou Zacharovou, so sídlom Forgáchova bašta 7, 940 02 Nové Zámky, IČO: 52 864 910, proti žalovanému Gabriel Balogh, nar. XX. A. XXXX, s miestom podnikania Chľaba 183, 943 65 Chľaba, IČO: 54 928 729 (od 25.06.2024 s pozastavenou činnosťou podnikateľa), o zaplatenie 1 730,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 20Cb/202/2024, o nesúhlase Okresného súdu Nitra s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 20Cb/202/2024 je Okresný súd Nitra.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 05.12.2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Nitra z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným v upomínacom konaní bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Okresný súd Nitra s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tvrdením, že Okresný súd Banská Bystrica postupoval v rozpore so zákonom o UK, nakoľko nedostatočne skúmal, či je z obsahového hľadiska odpor proti platobnému rozkazu vecne odôvodnený. Podľa názoru spis predkladajúceho súdu, Okresný súd Banská Bystrica opomenul aplikovať

§ 11 ods. 3 zákona o UK, podľa ktorého žalovaný (v prípade, že obe strany sporu sú účtovné jednotky), musí v podanom odpore uviesť, či mu bola doručená faktúra ohľadom uplatňovaného nároku, akým spôsobom s ňou naložil a či voči nemu uplatňovaný nárok eviduje alebo evidoval vo svojom účtovníctve a ak ho neeviduje, z akých dôvodov. Z obsahu spisu podľa Okresného súdu Nitra uvedenie týchto skutočností nevyplýva, z čoho je zrejmé,

že Okresný súd Banská Bystrica riadne neposúdil vecné odôvodnenie podaného odporu a napriek tomu spis postúpil na konanie a rozhodnutie súdu príslušnému podľa zákona

č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „CSP“). Okresný súd Nitra z vyššie uvedených dôvodov nesúhlasil s postúpením spisu, pričom podporne poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Ndob/8/2022 z 28. septembra 2022.

3. Z vyššie uvedených dôvodov Okresný súd Nitra predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Okresnému súdu Nitra na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť, dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Nitra s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, nie je dôvodný.

5. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanja sporu.

7. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

9. Podľa § 2 zákona o UK, na konanie je kauzálny príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

10. Podľa § 3 ods. 3 zákona o UK, uplatňovaný nárok možno odôvodnene predpokladať, ak vyplýva zo skutočností uvedených žalobcom a z listín pripojených k návrhu. Ak sú žalobca a žalovaný účtovnými jednotkami, postačí pripojiť faktúru alebo inú výzvu podobnej povahy, ktorou sa požadovalo splnenie uplatňovaného nároku od žalovaného (ďalej len „faktúra“), a vyhlásiť, že uplatňovaný nárok žalobca eviduje vo svojom účtovníctve.

11. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o UK, ak platobný rozkaz nebolo možné žalovanému doručiť do vlastných rúk, súd o tom žalobcu upovedomí a vyzve ho, aby v lehote 15 dní navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

12. Podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o UK, ak sú žalobca a žalovaný účtovnými jednotkami, žalovaný musí v podanom odpore uviesť, či mu bola doručená faktúra ohľadom uplatňovaného nároku,

akým spôsobom s ňou naložil a či voči nemu uplatňovaný nárok eviduje alebo evidoval vo svojom účtovníctve a ak ho neeviduje, z akých dôvodov.

13. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí.

Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

14. Podľa čl. 11 ods. 1 CSP, úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah.

15. Podľa § 124 ods. 1 CSP, každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

16. Podľa § 1 ods. 1 písm. a) zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve (ďalej tiež „zákon o účtovníctve“), tento zákon upravuje

a) rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva

1. právnických osôb, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky,

2. zahraničných právnických osôb, ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov,

3. zahraničných fyzických osôb a slovenských fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu okrem zahraničných fyzických osôb

a slovenských fyzických osôb, ktoré vedú daňovú evidenciu podľa osobitného predpisu, pričom slovenskou fyzickou osobou sa na účely tohto zákona rozumie fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,

4. obchodnej spoločnosti a družstva odo dňa obnovenia zápisu obchodnej spoločnosti

a družstva v obchodnom registri z dôvodu nariadenia dodatočnej likvidácie do dňa výmazu obchodnej spoločnosti a družstva z obchodného registra z dôvodu skončenia dodatočnej likvidácie

17. Podľa § 1 ods. 2 zákona o účtovníctve, osoby podľa odseku 1 písm. a) sa považujú

za účtovnú jednotku.

18. Podľa § 4 ods. 1 zákona o účtovníctve, účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou, vedie účtovníctvo odo dňa svojho vzniku až do dňa svojho zániku s výnimkou podľa odseku 3; účtovná jednotka, ktorá je fyzickou osobou, vedie účtovníctvo po dobu, počas ktorej podniká alebo vykonáva inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov.

19. Podľa § 57 ods. 4 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej tiež „zákon o živnostenskom podnikaní“), podnikateľ môže oznámiť miestne príslušnému živnostenskému úradu pozastavenie prevádzkovania živnosti. Účinky pozastavenia živnostenského oprávnenia nastávajú dňom nasledujúcim po dni doručenia oznámenia o pozastavení prevádzkovania živnosti živnostenskému úradu, alebo ak je v oznámení uvedený neskorší deň, týmto dňom.

20. Podľa § 57 ods. 5 zákona o živnostenskom podnikaní, po pozastavení prevádzkovania živnosti podnikateľ nadobudne živnostenské oprávnenie uplynutím doby pozastavenia prevádzkovania živnosti uvedenej v oznámení o pozastavení alebo v oznámení o zmene doby pozastavenia prevádzkovania živnosti.

21. Podľa § 17 ods. 9 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, na účely zistenia základu dane podľa odseku 8 daňovníka, ktorý je fyzickou osobou, skončením podnikania, inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo prenájmu je zánik oprávnenia, osvedčenia alebo iného rozhodnutia na výkon činnosti, prerušenie alebo pozastavenie a neobnovenie podnikania

do lehoty na podanie daňového priznania s výnimkou sezónnych činností alebo skončenie poberania príjmov z podnikania, inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo poberania príjmov z prenájmu.

22. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov

k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 10 ods. 1 zákona o UK, resp. § 14 ods. 3 zák. o UK, tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní.

Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

23. Po oboznámení sa s výpisom zo živnostenského registra je zrejmé, že žalovaný má od 25.06.2024 do 25.06.2027 pozastavený výkon činnosti podnikateľa.

V súvislosti s touto skutočnosťou, ktorú Okresný súd Nitra pri predložení spisu opomenul, v spojení s vyššie citovanými ustanoveniami, nebolo možné jednoznačne ustáliť splnenie podmienok pre aplikáciu § 11 ods. 3 zákona o UP, ktoré sa týkajú len tých podnikateľov, ktorí sú účtovné jednotky. Pri pochybnostiach, či žalovaný, podľa okolností ktoré tu boli

už ku dňu podania návrhu na vydanie platobného rozkazu (26.07.2024), mal status účtovnej jednotky, bolo dôvodné nazerať na posúdenie obsahu ním podaného odporu z hľadiska úpravy v § 11 ods. 3 zákona o UP menej formálne. Z vyššie citovanej právnej úpravy vyplýva, že počas pozastavenia výkonu živnostenského oprávnenia sa na fyzickú osobu nehľadí

ako na podnikateľský subjekt a z tohto dôvodu nie je povinná viesť účtovníctvo.

Časť D) odporu proti platobnému rozkazu je žalovaný povinný vyplniť len za splnenia predpokladu, že je účtovnou jednotkou. V tomto konkrétnom prípade napriek tomu,

že žalobcom uplatnená pohľadávka mala vzniknúť ešte pred tým, ako došlo k pozastaveniu výkonu živnostenského oprávnenia žalovaného, nemožno za daných okolností v zmysle princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva na strane žalovaného spojiť nevyplnenie formulára v časti D) odporu proti platobnému rozkazu s následkom odmietnutia odporu z dôvodu, že žalovaný má pozastavený výkon činnosti podnikateľa. Odhliadnuc od uvedeného, je súčasne z celého obsahu odôvodnenia odporu proti platobnému rozkazu zrejmé, z akého dôvodu žalovaný faktúru neuhradil, pričom nenamieta, že by mu daná faktúra nebola doručená, resp. že by sa nedostala do jeho dispozičnej sféry. Informácia o evidencii faktúry v účtovníctve žalovaného síce nie je v podanom odpore explicitne uvedená, avšak za vyššie uvedených okolností nemožno jednoznačne uzavrieť, že túto informáciu žalovaný bol povinný uviesť (vyznačením v časti D/ formulára). Podaný odpor z materiálneho hľadiska, s prihliadnutím na jeho obsah a na okolnosť pozastaveného výkonu živnostenského oprávnenia žalovaného, je potrebné považovať za spĺňajúci náležitosti vecnej odôvodnenosti.

24. Najvyšší súd vo všeobecnosti uvádza, že cieľom zákonodarcu zavedením elektronického upomínacieho konania na kauzálne príslušnom Okresnom súde Banská Bystrica, bolo najmä odbremenenie okresných súdov od rozhodovania o množstve podávaných návrhov na vydanie platobného rozkazu, ako aj potreba zrýchlenia konania o podávaných návrhoch na vydanie platobných rozkazov. Okresný súd Banská Bystrica rozhoduje o vydávaní platobných rozkazov ako elektronická alternatíva k už existujúcemu režimu vydávania platobných rozkazov upravenému v Civilnom sporovom poriadku. Na rozhodovanie v upomínacom konaní tak nie je príslušný súd určený na základe všeobecnej, prípadne osobitnej miestnej príslušnosti. V zmysle citovaného § 2 zákona o UK je zrejmé, že Okresný súd Banská Bystrica je kauzálne príslušný súd na rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených v zmysle režimu osobitného zákona o upomínacom konaní. Zákon tak zveruje prejednávanie a rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa zákona o upomínacom konaní konkrétne určenému súde. V zmysle uvedených skutočností je možné konštatovať, že výlučne upomínací súd

má právomoc posudzovať podania doručené počas trvania upomínacieho konania.

Postúpením spisu súdu príslušnému podľa CSP (za dodržania procesných pravidiel vymedzených v zákone o UK), sa upomínacie konanie končí a súd, ktorému bol spis postúpený, nie je oprávnený z vlastnej iniciatívy opätovne preverovať obsah podaní a ich vyhodnotenie upomínacím súdom, ibaže by sa jednalo o hrubé porušenie ustanovení zákona o UK, ktorého dôsledkom by bolo nezákonné ukončenie upomínacieho konania a predčasné, resp. nesprávne postúpenie spisu na pokračovanie v konaní na súde príslušnom podľa CSP. V tu posudzovanom prípade sa však postup upomínacieho súdu takouto

intenzitou nevyznačuje.

25. Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že uznesenie sp. zn. 3Ndob/8/2022

z 28. septembra 2022, nie je aplikovateľné na vzniknutú situáciu, nakoľko v citovanom uznesení je okrem § 11 ods. 3 zákona o UK riešená problematika odôvodnenia odporu podľa

§ 11 ods. 4 zákona o UK z dôvodu, že žalobca v návrhu urobil vyhlásenie podľa § 3 ods. 4 zákona o UK. Po oboznámení sa s okolnosťami prípadu rozoberaného vo vyššie uvedenom konaní, je podľa názoru najvyššieho súdu zrejmé, že nedostatky procesného postupu súdu v upomínacom konaní posudzovanom vo vyššie citovanom uznesení sa vyznačovali takou mierou závažnosti, kvôli ktorej bola konštatovaná trvajúca príslušnosť upomínacieho súdu

za účelom odstránenia týchto väd. V tu posudzovanom prípade je situácia skutkovo odlišná a vrátenie spisu upomínaciemu súdu, by vzhľadom na odlišný status žalovaného

než v poukazovanom rozhodnutí najvyššieho súdu a taktiež na neexistenciu potrebnej intenzity nedostatku vytýkaného Okresným súdom Nitra, predstavovalo neprimerane prísny zásah do práva žalovaného na súdnu ochranu.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené zistenia nie je možné konštatovať, že v danom prípade

by bol postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým postúpil spor Okresnému súdu Nitra, ako súdu kauzálnu príslušnému, nesprávny.

27. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas

Okresného súdu Nitra s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica

nie je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

28. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.